

KÁCENÍ STROMŮ POMOCÍ MOTOROVÉ ŘETĚZOVÉ PILY

- pilou řezat pouze dřevo. Při použití řetězové pily pro činnosti jiné, než pro které je určena, může způsobit nebezpečnou situaci (například při řezání plastů, zdiva nebo jiných než dřevěných materiálů).

Kácení normálně rostlého stromu

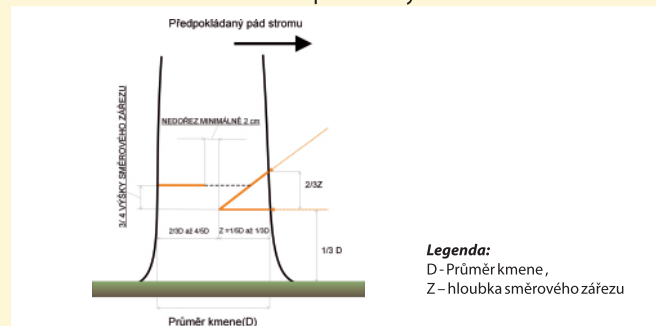
Při kácení normálně rostlého stromu, tj. nejedná se o strom nakloněný (vychýlený ze své osy), vývrát, závěs apod., se musí dodržet několik zásad, nezbytných pro bezpečný výkon práce. Jakmile dřevorubec podepíše protokol o převzetí pracoviště, přebírá veškerou zodpovědnost za práce spojené s kácením předem určených stromů, pohyb po pracovišti, případně za ohrožení druhých osob, které se mohou vyskytovat v blízkosti místa kácení.

S ohledem na bezpečný výkon práce je nutné dodržet následující kroky:

- Předtím, než dřevorubec dorazí na pracoviště v lese, si musí zkontrolovat, že má všechny potřebné pracovní pomůcky používané při kácení (přetlačná lopatka, klíny, sekera/kalač, stahováková zavěšených stromů, spínač kmene).
- Před zahájením kácení je nutné provést rekonoskaci terénu a následně základní údržbu pily včetně kontroly bezpečnostních prvků (seřízení řetězu, jeho nabroušení, kontrola zachycovače řetězu, funkce bezpečnostní brzdy atd.).
- Kontrolu bezpečnostních prvků je nutné provádět před začátkem a následně i v průběhu práce s pilou.
- Určení zamýšleného směr pádu stromu a vytyčení únikové cesty.
- Vyčištění blízkého okolí stromu od překážek a následné odvětvění spodní části kmene.
- Kontrola fyzického stavu stromu včetně vizuální prověření stavu koruny, zejména s přihlédnutím na zachycené nebo suché větve.
- Odřezání zesílených kořenových náběhů a při kácení silných stromů provést i tzv. bělové řezy.
- Před zahájením samotného kácení stromu je nutné zkontrolovat, zda se v nebezpečném prostoru pádu stromu nevyskytují nepovolané osoby. Za nebezpečný prostor je považována vzdálenost 2,5 násobku výšky káceného stromu, přičemž touto hodnotou se současně vymezuje i minimální vzdálenost od sousedícího pracoviště.
- Při kácení tvrdých dřevin, jako je příklad buk, dub, javor či třešeň, je nutné přijmout optimální opatření proti jejich rozštípnutí (použití kmenového spínače).
- Při kácení stromu o průměru nad 15 centimetrů na pařezu je nutné,

aby byl proveden směrový zářez do hloubky jedné pětiny až jedné třetiny průměru stromu, přičemž výška směrového zářezu se musí rovnat dvěma třetinám jeho hloubky a hlavní řez se vede vodorovně v horní polovině směrového zářezu. K zajištění bezpečného pádu stromu do určeného směru se ponechá nedořez hlavního řezu o průměru nejméně 2 cm. U stromu do průměru 15 cm na pařezu lze směrový zářez nahradit vodorovným řezem. Proti sevření řetězové pily a k usměrnění stromu do směru pádu se do hlavního řezu vloží vhodná pomůcka, například dřevorubecká lopatka nebo klín.

Základní parametry řezu

- Jakmile strom začne padat, musí dřevorubec zahájit ústup do vytyčených ústupových cest - a to směrem dozadu od padajícího stromu.
- Odvětvování pokáceného stromu. Při odvětvování platí zásada, že pracovník stojí vždy po levé straně kmene a postupuje k vrcholu. Pila musí být vždy opřena o kmen. Volné větve se odřezávají nabíhající částí, opřené o zem pak odbíhající částí řetězu.

Kontakty

Ministerstvo práce a sociálních věcí
Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2
tel.: +420 221 921 111, fax: +420 224 918 391
web: <http://www.mpsv.cz>

Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v.v.i.
www.vubp.cz
www.bozpinfo.cz

Kácení stromů pomocí motorové řetězové pily

Základní právní rámec

Základní podmínky uzavírání pracovněprávních vztahů, práva a povinnosti zaměstnance i zaměstnavatele jsou stanoveny zákonem č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů. Jedná se o podmínky výkonu závislé práce ve vztahu mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem včetně požadavků na zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Na osoby, které nejsou účastníky pracovněprávního vztahu (např. osoby samostatně výdělečně činné), se vztahují vybraná ustanovení zákoníku práce týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (dále jen „BOZP“) na základě požadavku § 12 zákona č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů. Jedná se především o § 101 odst. 1 a 2, § 102, 104 a 105 zákoníku práce a § 2 až 11 zákona č. 309/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů, s přihlédnutím k podmínkám vykonávané činnosti nebo poskytování služeb a jejich rozsahu. V tomto ohledu se tudíž mnoho živnostníků mylně domnívá, že se na ně zákoník práce nevztahuje. Bezpečnost a ochrana zdraví při práci v lese, způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při práci v lese a na pracovištích obdobného charakteru jsou řešeny v nařízení vlády č. 28/2002 Sb.

Autor: Bc. Jakub Hrnčířik

Osobní ochranné pracovní prostředky

Jedním z charakteristických rizik, s nímž se setkává celá řada pracovníků při práci v lese, je pořezání motorovou řetězovou pilou (dále jen „MŘP“). Existují postupy, kdy je ruční práce s pilou minimalizována, ale z principu této pracovní činnosti vyplývá, že ji zcela vyloučit nelze. Použití absolutní ochrany, která by vyloučila jakékoliv poranění řetězem spuštěné pily, není sice vyloučeno, ale znamenalo by vytvoření takové ochranné bariéry, která by znemožňovala běžnou činnost. Proto je přímo motorová pila opatřena bezpečnostními pojistkami, které zastavují chod řetězu při ztrátě ovladatelnosti pily. Řetěz však má určitou dobu do běhu a i při jeho zastavení by mohl způsobit vážná poranění. Proti tomuto riziku však již vhodné OOPP existují.

K základní osobní ochraně zaměstnance/pracovníka při práci s MŘP patří:

Ochrana hlavy, sluchu a očí

Zdroj: TOTALPROTECT.CZ

Ochrana těla

zdroj: PROBEZ.CZ

Ochrana rukou

Zdroj: TOTALPROTECT.CZ

Ochrana nohou

Zdroj: PROBEZ.CZ

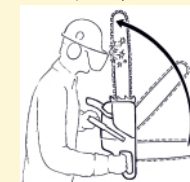
Zásady bezpečné práce při používání MŘP

Údržba a čištění strojů a zařízení patří ke klíčovým činnostem souvisejících s jejich bezporuchovým provozem. Řádné provádění těchto činností nejen sníží pravděpodobnost poruchy daného zařízení, ale rovněž napomůže prodloužit jeho životnost a v neposlední řadě také bezpečnost při užívání. Běžnou údržbu, čištění a seřízení provádí zejména obsluha pily (musí přitom vycházet z pokynů výrobce uvedených v návodu k používání). Opravy však již musí provádět odborná firma pomocí svých zaměstnanců, kvalifikovaných pro tuto činnost. Záznamy pořízené z provedených oprav, odborného seřízení apod. musí provozovatel pily zaznamenávat do Záznamníku řetězové pily. Údržba pily by měla probíhat v rozsahu a termínech stanovených v časovém plánu údržby, který zahrnuje denní, týdenní a měsíční údržbu (zejména se však musí vycházet z informací uvedených v návodu k používání).

V průběhu prací s ruční motorovou pilou je nutné dodržovat následující zásady:

- dodržovat pokyny výrobce uvedené v návodu na používání, údržbu a opravy;
- zastavovat chod motoru řetězové pily, pokud přecházejí na pracovišti na vzdálenost větší než 150 m, pokud podmínky bezpečné práce nevyžadují zastavení chodu motoru již při menší vzdálenosti. Při přecházení s řetězovou pilou s motorem v chodu musí být zablokován chod pilového řetězu bezpečnostní brzdou řetězu;
- při přenášení na vzdálenosti delší jak 150 m je nutné pilu držet za přední držadlo, vypnutou a vzdálenou od těla (při její přepravě nebo skladování musí mít nasazený ochranný obal na vodící liště);
- udržovat rukojeti pily v čistém a suchém stavu (neznečištěné od oleje a pryskyřice), protože takto je zajištěno bezpečné vedení pily;
- držet všechny části těla a oděv mimo pilový řetěz (pozor na zachycení pracovního oděvu);
- držet motorovou pilu vždy pravou rukou za zadní rukojeť a levou rukou za přední rukojeť. Držení řetězové pily obrácenou konfigurací rukou zvyšuje riziko zranění osoby a nikdy by se nemělo používat i v případě, že pracovník je levák;
- práce s pilou nikdy neprovádět ze žebříku a rozřezávané dříví nepřidržovat rukou nebo nohou;
- při práci s pilou vždy zaujímat správný a stabilní pracovní postoj (nestát v ose řezání) a pracovat z pevného, bezpečného a rovného povrchu;
- dodržovat pokyny výrobce vztahující se k mazání, napínání řetězu a výměně příslušenství. Nesprávně napnutý nebo namazaný řetěz se může buď přetřhnout, nebo zvýšit možnost zpětného vrhu;

Zpětný vrh

Autor: STIHL.CZ

Ochranná přilba po zásahu lištou pily

Autor: Ing. Jakub Marek